

Natur

Skelbækvej 2
6200 Aabenraa
Tlf.: 7376 7676

Dato: 03-12-2024
Sagsnr.: 24/28447
Dok.løbenr.: 306046/24

Kontakt: Julie Korsbæk Nielsen
E-mail: jkni@aabenraa.dk
Mobil: 2335 6934

Landzonetilladelse til sø

Aabenraa Kommune har modtaget din ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på matr.nr. 509a Ravsted Ejerlav, Ravsted. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Da det ansøgte medfører en ændret arealanvendelse i landzonen, kræver det en landzonetilladelse fra kommunen i medfør af reglerne i planloven.

Afgørelse

Aabenraa Kommune meddeler hermed landzonetilladelse jf. planlovens § 35¹, til etablering af en sø på op til 800 m².

Vilkår

Landzonetilladelsen meddeles med følgende vilkår:

- Søen etableres med en størrelse på maksimalt 800 m² og en dybde på maksimalt 110 cm.
- Søen tilpasses terrænet med jævnt skrånende bredder og bund med et fald 1:5 eller fladere.
- Opgravet jord m.m. skal lægges mindst 10 meter fra søen og spredt ud i et jævnt lag på maksimalt 30 cm, eller fjernes helt.
- Opgravet materiale må ikke udsprede i beskyttede naturarealer eller nærmere end 10 meter fra disse (se kort i bilag 2).
- Søen må ikke have forbindelse til vandløb eller dræn, grundet stor risiko for okkerudledning.
- Der må ikke anlægges øer i søen.
- Der må ikke udsættes dyr (herunder andefugle, krebs og fisk) eller planter i søen.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 572 af 2024-05-29, Planloven.

- Der må ikke opsættes redegelse, hegn (dog undtaget kreaturhegn) eller lignende i eller ved søen.
- Hvis der plantes træer omkring søen, skal disse på syd-, øst- og vestsiden plantes i en afstand fra søbredden, der mindst svarer til træernes forventede sluthøjde.
- Hvis der fodres, skal der holdes mindst 10 meters afstand til søen.
- Der etableres en mindst 5 meter bred bræmme omkring søen, hvor jorden ikke må dyrkes, gødes eller sprøjtes.
- Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.
- Observeres der fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.
- Kommunen skal have besked når arbejdet er afsluttet.

Afgørelsen har været sendt til kommentering ved jer d. 15. november 2024. Der indkom ingen bemærkninger.

Redegørelse

Ansøgning

Aabenraa Kommune har den 7. oktober 2024 modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på ovennævnte matrikel.

Af ansøgningen fremgår det, at formålet er at forbedre fødemuligheder for storken i Ravsted og omegn, da storke i de sidste par somre har opholdt sig i området gennem længere tid. Det sker ved hhv. anlæg og restaurering af små vådområder samt gennem iværksættelse af øget afgræsning omkring disse. Det forventes at sådanne tiltag vil producere mere føde til storken i form af frøer, insekter, mosegrise m.fl., men også en række andre dyr og planter vil få gavn af projektet.

Lokalt er håbet således, at et storkepar slår sig fast ned i området for at yngle i de kommende år. Projektet omfatter flere lokale lodsejere, og sker i et samarbejde mellem disse og Foreningen Storkene.dk med Ravnvej Consult som faglig rådgiver og tilsynsførende med udførelsen.

Konkret søges der om en landzonetilladelse til at etablere en ny sø i størrelsen ca. 6-800 m² i et fugtigt område på en græsmark ved Hvirlåvej lidt vest for landsbyen. Den maksimale dybde bliver ca. 90-110 cm, og der anlægges flade bredzoner med et anlæg på 1:6 - 1:9.

Ejeren er ved at planlægge afgræsning af den 5 ha store mark fra 2025, hvilket vil forbedre forhold for både engplanter og fugle som storken samt reducere fremtidig tilgroning omkring søen.

Opgravet jord spredes ud omkring søen, og jævnes så det hele tager sig harmonisk ud i landskabet.

Luftfotos

Ud fra en gennemgang af luftfotos, kan det konstateres, at der har været afgræsning på matriklen fra 1993 til 2002. Herfra har der været høslæt på den nordlige del af matriklen indtil nu. Der blev også taget høslæt på den sydlige del af matriklen indtil 2005, hvorefter der blev afgræsset indtil 2008. Herefter blev der igen taget høslæt på hele matriklen indtil 2010, hvorefter der fortsat blev taget høslæt på den sydligste del af matriklen, men den centrale del af matriklen blev afgræsset. Denne drift fortsatte indtil 2021, hvorefter den sydligste del er blevet afgræsset indtil nu og den centrale del af matriklen benyttes til høslæt.

Matriklen umiddelbart vest for har været omlagt i 2004 og 2010, og derudover har der været taget høslæt. Fra 2012 og frem har der været energipil.

Matriklen syd for har været afgræsset og taget høslæt på de fleste år, men i 2023 er den blevet omlagt.

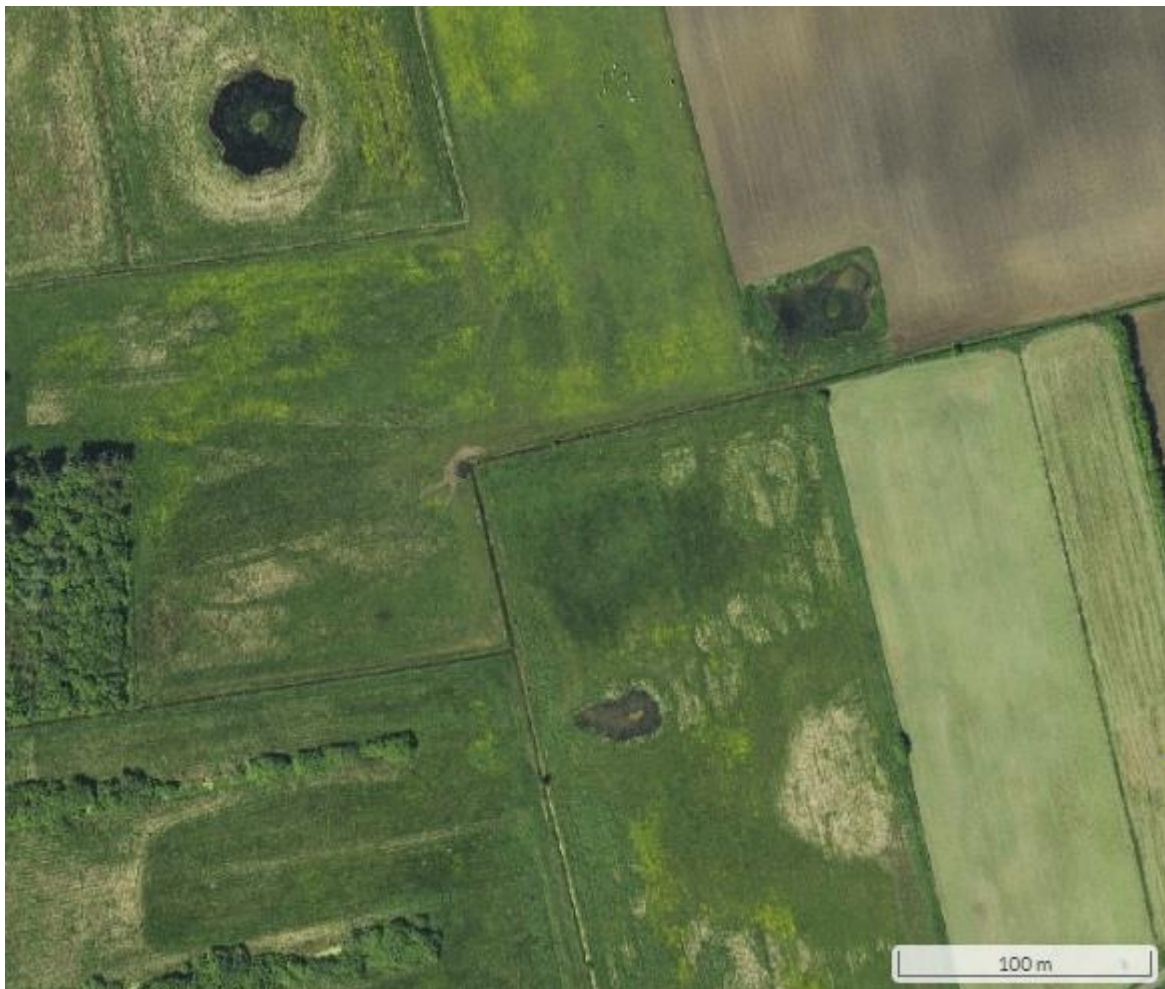
Den nærmeste del af matriklen som ligger nordøst for matrikel 509a Ravsted ejerlav, Ravsted, synes at være driftet sammen med skiftevis den sydlige og centrale del af matr.nr 509a Ravsted ejerlav, Ravsted indtil 2022. Derefter er den medtaget Matriklen umiddelbart øst for den sydlige del af matr.nr 509a Ravsted ejerlav, Ravsted, tages der høslæt på, og det blev sidst omlagt i 1999.

De øvrige matrikler øst for driftes intensivt med nogle gange årlig omlægning og tydelige sprøjtespor flere år i streg.

I området er der generelt blevet etableret en del søer.

Figur 1: Luftfoto fra 1993, der viser at matriklen har været afgræsset. Den mørke mark i øst har sprøjtespor og eller er der taget høslæt på en del af marker.

Figur 2: Luftfoto fra sommeren 2018, der viser at der er etableret flere søer på matriklen, og på omkringliggende matrikler. Matr.nr 509a Ravsted ejerlav, Ravsted afgræsses i den centrale del og den sydlige del har spor, der indikerer at der tages høslæt.

Figur 3: Luftfoto fra foråret 2024, som viser de drænkanaler, som er blevet gravet siden 2018.

Vurdering

Formålet med planloven er at sikre en sammenhængende planlægning, som forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om landets natur og miljø. Loven tilsigter bl.a. at skabe og bevare værdifulde landskaber.

Kommunen vurderer pba. ovenstående, at søen vil passe ind i landskabet, da matriklen med den planlagte afgræsning vil få karakter af en naturejendom, hvori en sø vil passe godt ind landskabeligt. Søen etableres med flade brinker og søen får en naturlig udformning. Den opgravede jord spredes ud i landskabet, så det passer harmonisk ind i landskabet.

Søen etableres desuden blandt nogle andre søer og den kan derfor bidrage til netværket af levesteder for bl.a. padder. Det er bl.a. derfor kommunens vurdering, at søen vil bidrage positivt til at forbedre områdets biologiske værdi, herunder som

ynglested for flere af kommunens strengt beskyttede paddearter, men også for områdets øvrige dyre- og planteliv.

Bilag IV vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af beskyttede dyre- og plantearter efter EF-Habitatdirektivets bilag IV skal kommunen vurdere, hvorvidt området er yngle-, raste- eller voksested for disse arter, og om det ansøgte kan have negativ indflydelse herpå.

Der er fundet følgende arter på lokaliteten eller i umiddelbar nærhed hertil:

Spidssnudet frø foretrækker vandhuller med et stor lysindfald, med lavvandede partier og med god forekomst af vandplanter. De er dog fundet ynglende i mange slags vådområder fra små vandhuller, til store søer samt helt overskyggede ellesumpe til helt lysåbne vandhuller. Uden for yngelsæsonen opholder arten sig ofte tæt på ynglevandhullet og gerne i fugtige områder som enge og moser. Føden består af mindre smådyr såsom edderkopper, biller, fluer, myg og sommerfugle. Spidssnudet frø er registreret 1,3 km vest for matriklen. Det vurderes ikke, at den kan påvirkes negativt af etableringen af en sø på en tidligere landbrugsmark. Tiltaget kan tværtimod påvirke arten positivt da det giver adgang til et nyt yngle- og rasteområde.

Løgfrø yngler i et bredt udsnit af lavvandede områder lige fra store søer og moser til helt små vandsamlinger. De benytter også gerne temporære vandsamlinger, så længe de holder vand til midt på sommeren. De er meget sårbare overfor fisk. Løgfrø bevæger sig ikke langt fra ynglevandhullet, sjældent mere end 500 m, hvorfor de anses for at have en dårlig spredningsevne. Dens levested på land knytter sig specielt til løs og sandet jordbund, hvor den kan grave sig ned og gerne med lav vegetation. Løgfrø er registreret 1,5 km nordøst og 1,35 km syd for matriklen. Det vurderes ikke, at den kan påvirkes negativt af etableringen af en sø på en tidligere landbrugsmark. Tiltaget kan tværtimod påvirke arten positivt da det giver adgang til et nyt yngle- og rasteområde. Da der er søer med under 500 meter mellem, vurderes det, at den ansøgte sø kan koloniseres indenfor en årrække.

Flagermus overvintrer og raster i hulheder i gamle træer, under jorden, i grotter eller under taget i bygninger. Om sommeren opholder de sig mange forskellige steder, men har brug for mørke og beskyttede steder hvor de kan hvile sig. De orienterer sig og jager ved hjælp af ekkolokalisering. Flagermus jager ofte i nærheden af vandhuller, skove og åbne marker, hvor de kan finde deres føde, som består af insekter som myg, biller og natsværmer, men også edderkopper. Der er registreret flagermus 2,4 km vest for matriklen. Det vurderes ikke at kunne påvirke flagermus negativt, at der etableres en sø i en tidligere landbrugsmark. Matriklen vurderes tværtimod at kunne blive en ny eller forbedret fourageringsmulighed for flagermus.

Odder kan findes langs vandløb, søer og kystområder, hvor der er rigelig adgang til føde som fisk, krebsdyr og smådyr. Den bygger bo i huler, under rødder eller i tæt vegetation nær vandet. Den er aktiv hele året og bevæger sig over store afstande i sit

territorium, der kan være vandløbsstrækninger på mellem 10-50 km. De yngler i uforstyrrede områder med rørskov eller krat, hvor der er minimal menneskelig aktivitet. Der er registreret odder 3,6 km syd for matriklen i et andet vandløb. Grundet deres store territorier, kan der dog godt befinde sig odder i vandløbet umiddelbart syd for matriklen. Etableringen af en sø på en tidligere driftet matrikel vurderes ikke at skade yngle- eller rasteområder for odderen, men tværtimod bidrage med en fourageringsmulighed når andre dyr har spredt sig dertil.

Kommunen har ingen yderligere registreringer af eller begrundet formodning om, at der er andre bilag IV-arter på stedet eller i umiddelbar tilknytning hertil.

I forhold til plantearter optaget på habitatdirektivets bilag IV vurderer kommunen, at der ikke sker nogen ødelæggelse af disse som følge af projektet, da ingen af de syv plantearter er registreret på stedet eller vurderes at findes der.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at etableringen af en sø på en matrikel, som har været anvendt til høslæt og afgræsning kan bidrage positivt til netværket af yngle- og rastemuligheder for områdets bilag IV arter. Søen etableres desuden i et område, der tidligere har været driftet, og det vurderes derfor at søen ikke erstatter noget væsentligt. Samlet vurderes det derfor, at det ansøgte, ikke vil medføre nogen negativ påvirkning af yngle- eller rasteområder for de ovennævnte bilag IV arter.

Natura 2000-vurdering

I henhold til bestemmelserne om administration af internationalt beskyttede naturområder, Natura 2000, skal kommunen vurdere, hvorvidt det ansøgte har indvirkning herpå. Nærmeste Natura 2000-område er "N98 Tinglev Sø og Mose, Ulvemose og Terkelsbøl Mose", der ligger 6,85 km fra området hvor søen etableres. På udpegningsgrundlaget findes følgende arter:

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 62		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Trane (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Tabel 1. Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have en negativ påvirkning på bevaringsstatussen for fuglearter på udpegningsgrundlaget for F62, grundet afstanden, projektets meget lokale karakter og placering på en landbrugsmark, som har lille naturværdi.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, vil have en væsentlig påvirkning på det pågældende eller andre Natura 2000-område.

Kommunen vurderer, at der i denne sag kan meddeles tilladelse, idet

- (1) Terrænændringerne er begrænsede,
- (2) eksisterende naturværdier i arealet, der ændres til sø, er begrænsede, og
- (3) den biologiske mangfoldighed øges ved udgravningen, idet naturarealet øges.

Lovgrundlag (Hjemmel)

Etablering af en sø forudsætter kommunens landzonetilladelse, som er meddelt efter § 35 i Lov om planlægning.

Efter § 35 må der i landzone blandt andet ikke ske ændringer i anvendelsen af ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse ved kommunalbestyrelsen.

Klagemulighed og andre bestemmelser

Du kan klage over afgørelsen inden for fire uger fra den er meddelt, dvs. indtil **den 31. december 2024**. Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet og betragtes ikke som endelig, før klagefristen er slut. Afgørelsen kan påklages af adressaten og en række interesseorganisationer m.fl. Se vedlagt klagevejledning (bilag 1) for mere information. Hvis der klages over afgørelsen, vil kommunen give besked herom.

Du har ret til at søge om aktindsigt.

Landzonetilladelsen meddelt efter PL § 35 bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter, at den er meddelt.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på Aabenraa Kommunes hjemmeside, <https://aabenraa.dk/politik-og-dialog/aktuelle-hoeringer/byggeri-anlaeg-og-landzone> og må ikke udnyttes før klagefristen på 4 uger er udløbet. Se også afsnittet Klagevejledning.

Anden lovgivning

Kommunen har i forbindelse med ansøgningen anmodet Museum Sønderjylland om en arkivalisk udtalelse om området. Museets fulde svar kan findes i bilag 3. Såfremt der algevel ifm. projektet observeres fortidsminder, skal gravearbejdet straks standses og Museum Sønderjylland kontaktes (tlf. 65 37 08 01). Museets anvisninger skal følges.

Hvis der konstateres forurening, f.eks. deponeret affald eller kemikalie- og pesticidaffald, skal forureningen anmeldes til kommunen, jf. Lov om forurennet jord § 71.

Ifølge vandløbslovens §§ 6 og 17 kræves tilladelse fra kommunen, hvis der sker ændringer af dræn, grøfter m.v., eller hvis der sker ændring af vandets naturlige afløb fra højere liggende ejendomme.

Aabenraa Kommune gør opmærksom på, at denne tilladelse ikke friholder dig fra at indhente tilladelser fra andre relevante lovgivninger.

Hvis der er tvivl om noget i denne tilladelse, er du velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Julie Korsbæk Nielsen
Naturesagsbehandler, Team Natur
Aabenraa Kommune

Kopi til klageberettigede:

Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Aabenraa; dnaabenraa-sager@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Aabenraa; aabenraa@dof.dk

Friluftsrådet Sønderjylland; aabenraa@friluftsradet.dk

Dansk Botanisk Forening; dbf.oestjylland@gmail.com

Bilagsoversigt

Bilag 1 – Klagevejledning

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Museets udtalelse

Bilag 1 – Klagevejledning

Planloven

I henhold til Planloven kan afgørelser truffet efter § 35, stk. 1 i Lov om planlægning, påklages til Planklagenævnet.

Klageberettigede er

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen. Den sidste klagedag udløber ved kontortids ophør. Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klage indgives til Planklagenævnet via Klageportalen på www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Aabenraa Kommune i Klageportalen. Ved indgivelse af klage betales et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Aabenraa Kommune. Hvis kommunen fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om Klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Aabenraa Kommune. Kommunen videresender herefter din anmodning til nævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på www.naevneneshus.dk.

Kommunens afgørelse kan indbringes for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort.

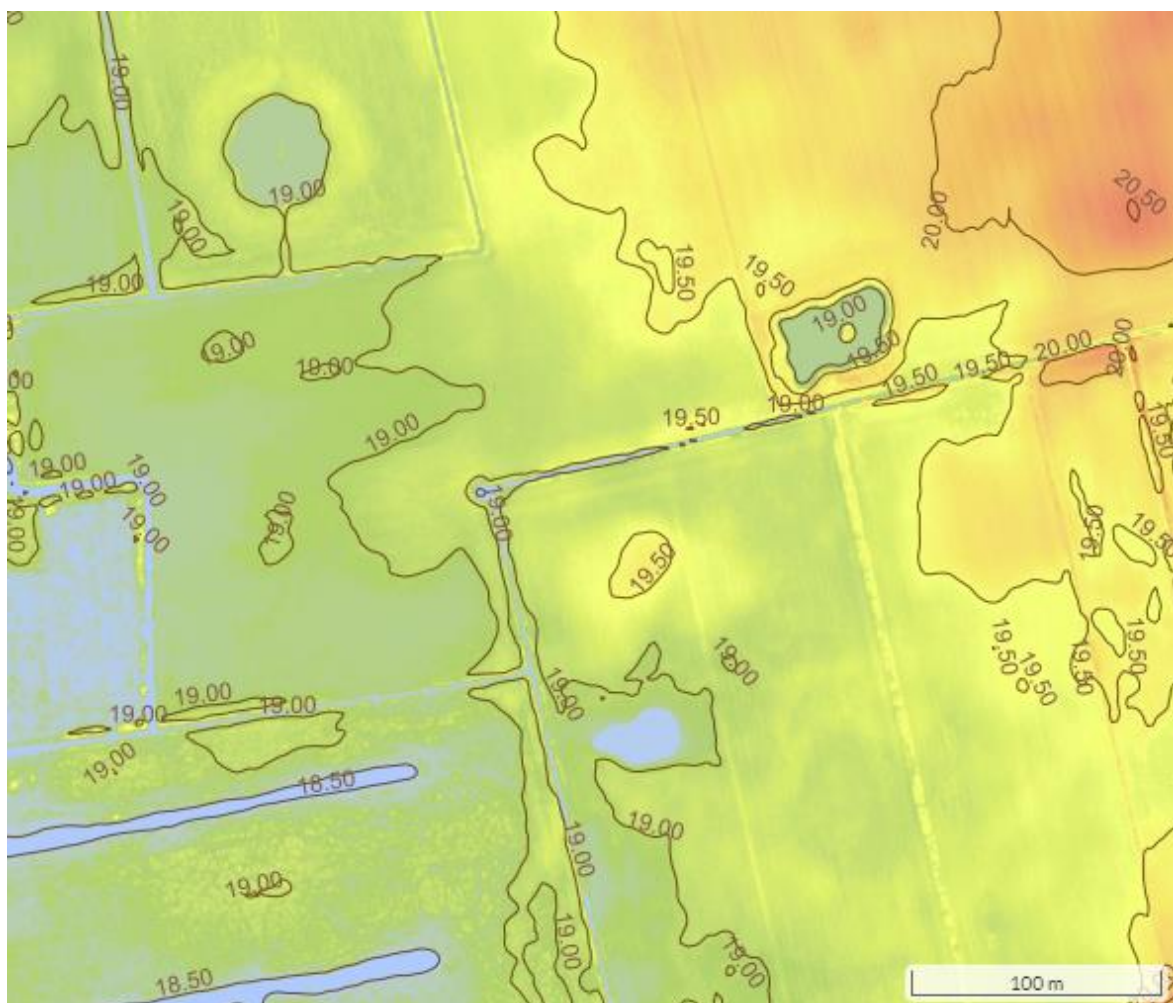
Bilag 2 – Oversigtskort

Figur 4: Kort fra ansøgningsmaterialet, der viser udformning og placeringen af den ansøgte sø.

Figur 5: Oversigtskort der viser § 3 beskyttede naturtyper i nærheden af den ansøgte sø (NetGIS).

Figur 6: Oversigtskort med terrænmodel og højdekurver hver 0,5 meter, som viser, hvor der er lavt (blå) og højere (orange-rød).

Bilag 3 – Museets udtalelse

MUSEUM SØNDERJYLLAND | VIDEN OG SAMLINGER | ARKÆOLOGI
ARKÆOLOGI HADERSLEV | DALGADE 7 | DK-6100 Haderslev | T +45 65 370 801
PLANER@MSJ.DK

Aabenraa Kommune
Natur og GIS

Att.: Julie Korsbæk Nielsen

Dato: 02.12.2024

Museum Sønderjylland - Arkæologi | Sagsnr.: 24/7555

Arkæologisk udtalelse vedr. etablering af en sø på del af matr. 509a Ravsted Ejerlav, Ravsted (Aabenraa Kommune)

Udtalelse i henhold til museumslovens § 25:

Museum Sønderjylland - Arkæologi har modtaget høringsmateriale vedrørende ovennævnte projekt og har foretaget arkivalsk kontrol og arkæologisk vurdering af planområdet.

Efter det oplyste skal der etableres en sø på en del af matr. 509a Ravsted Ejerlav, Ravsted. I alt omfatter søen ca. 800 m².

Der er ikke registreret væsentlige jordfaste fortidsminder i nærhed af arealet, som desuden er meget lavtliggende og der er ligeledes en eksisterende sø på arealet.

På baggrund af ovenstående er det Museets vurdering, at risikoen for at støde på arkæologiske fortidsminder under jordarbejde er minimal, og mener, at en arkæologisk forundersøgelse ikke er nødvendig.

Bygherre skal dog være ekstra opmærksom på, at hvis der under anlægsarbejdet alligevel påtræffes jordfaste fortidsminder eller andre kulturhistoriske anlæg, skal anlægsarbejdet (jf. museumslovens § 27, lov nr. 473 af 7. juli 2001) omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet, og Museum Sønderjylland - Arkæologi adviseres.

Det kan endvidere oplyses, at bygherre i givet fald ikke skal udrede udgifterne til en eventuel arkæologisk undersøgelse.

Med venlig hilsen

METTE SØRENSEN
MUSEUMSINSPEKTØR |
ARKÆOLOGI
D +45 65 37 08 32
M +45 21 66 92 64
MESR@MSJ.DK
PLANER@MSJ.DK

